

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента,
професора кафедри соціально-економічних дисциплін
Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Сидорова Олександра Анатолійовича

на дисертаційну роботу Протопопової Наталії Андріївни
на тему «**Формування механізму захисту соціально-економічних систем
країни**», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

Дисертаційна робота Протопопової Наталії Андріївни присвячена дослідженню надзвичайно актуальної проблематики – формуванню ефективного механізму захисту соціально-економічних систем країни в умовах воєнних та післявоєнних трансформацій економіки України.

Актуальність теми зумовлена необхідністю забезпечення стійкості національної економіки, підвищення рівня її адаптивності до зовнішніх і внутрішніх викликів, а також формування ефективних інструментів реагування на кризові явища, що виникають у сучасному соціально-економічному середовищі.

В умовах воєнного стану особливої ваги набувають питання забезпечення економічної захищеності підприємств як базових елементів соціально-економічної системи держави, що обумовлює практичну значущість обраного напрямку дослідження.

У дисертації автором запропоновано комплексний підхід до формування механізму економічного захисту, який базується на інтеграції системного, процесного та інструментального підходів, що дозволяє підвищити ефективність управління в умовах невизначеності.

Особливо позитивно слід відзначити, що автор розглядає економічний захист не лише як сукупність окремих управлінських заходів, а як цілісний механізм, орієнтований на попередження загроз, адаптацію до кризових змін і забезпечення довгострокової стійкості підприємств та соціально-економічної системи країни загалом.

2. Оцінка змісту та оформлення результатів. Дисертаційна робота виконана на належному науково-методичному рівні, характеризується чіткою логікою викладу матеріалу та структурною завершеністю.

У вступі визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, обгрунтовано актуальність теми, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

Структура роботи є традиційною та логічною і включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки.

У першому розділі систематизовано теоретичні підходи до визначення сутності економічного захисту соціально-економічних систем, розкрито його функціональне призначення та роль у забезпеченні стійкості розвитку.

Другий розділ присвячено аналізу сучасного стану підприємств трубної промисловості України, визначенню ключових ризиків та загроз їх функціонування, а також обгрунтуванню методичних підходів до оцінювання рівня економічного захисту.

У третьому розділі розроблено модельно-інструментальне забезпечення формування механізму економічного захисту, зокрема комплексну нечітко-логічну модель, яка дозволяє здійснювати інтегральне оцінювання рівня його досконалості.

Представлені у роботі результати є обгрунтованими, логічно взаємопов'язаними та підтверджуються відповідними аналітичними розрахунками.

3. Наукова цінність дисертаційного дослідження. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у розвитку теоретико-методичних положень і практичних підходів до формування механізму захисту соціально-економічних систем країни.

До найбільш вагомих результатів, що мають наукову новизну, слід віднести:

- розроблення комплексної нечітко-логічної моделі оцінювання рівня досконалості механізму економічного захисту, яка дозволяє враховувати невизначеність і багатофакторність економічних процесів;

- удосконалення методичного підходу до оцінювання рівня економічного захисту підприємств на основі поєднання фінансово-економічних показників і методів інтелектуального аналізу даних;

- розвиток підходів до кластеризації підприємств із використанням самоорганізовних карт Кохонена, що дозволяє виявляти приховані закономірності у функціонуванні підприємств;

- обгрунтування інтегрованого системно-процесного підходу до формування механізму економічного захисту соціально-економічних систем.

Отримані результати розширюють наукові уявлення щодо механізмів забезпечення економічної захищеності в умовах сучасних викликів.

4. Оцінка практичного значення результатів роботи. Практична значущість дисертаційної роботи полягає у можливості застосування її результатів у діяльності підприємств, органів державної влади та аналітичних установ.

Запропоновані методичні підходи та моделі можуть бути використані для:

- оцінювання рівня економічного захисту підприємств;
- формування систем фінансового моніторингу та внутрішнього контролю;
- підвищення ефективності управлінських рішень в умовах невизначеності;
- розроблення стратегій розвитку підприємств у післявоєнний період.

Отримані результати мають прикладний характер і можуть бути впроваджені в практику управління соціально-економічними системами.

Важливим є також те, що запропоновані положення можуть бути використані не лише в межах трубної промисловості, а й адаптовані для інших галузей, які функціонують в умовах високої невизначеності, ресурсних обмежень та необхідності швидкого управлінського реагування.

5. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи. Поряд із позитивною оцінкою слід відзначити окремі зауваження:

1. У першому розділі доцільно було б більш детально розглянути альтернативні підходи до формування механізму економічного захисту та здійснити їх порівняльний аналіз.

2. У другому розділі бажано було б розширити аналітичну частину дослідження за рахунок більш широкого використання статистичних даних та міжгалузевих порівнянь.

3. У третьому розділі потребує більш глибокого висвітлення питання практичної реалізації запропонованої моделі на рівні конкретних підприємств.

Зазначені зауваження мають рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

6. Загальна оцінка дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Протопопової Наталії Андріївни є завершеним науковим дослідженням, яке містить нові науково обґрунтовані результати, що мають теоретичне і практичне значення. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело. За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення принципів академічної доброчесності не виявлено.

Таким чином, дисертація Протопопової Наталії Андріївни на тему **«Формування механізму захисту соціально-економічних систем країни»**, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 зі змінами, а її авторка заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

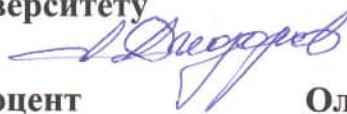
професор кафедри

соціально-економічних дисциплін

Дніпровського державного університету

внутрішніх справ

кандидат економічних наук, доцент

Олександр СИДОРОВ

Підпис Сидорова О.А. засвідчую:

Проректор

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

заслужений діяч науки і техніки України

Олександр ЮНІН